

- Undervisningsmateriale

- Fag: Tysk, mediefag og samfundsfag og religion
 - Niveau: Gymnasiale uddannelser
 - Forfatter: Katrine Sommer Boysen

Bag om filmen

Siden succeserne med sine to første film, 'Der Wald vor lauter Bäumen', 2003 og den dobbelte Sølvbjørnevinder i Berlin 'Alle andre' ('Alle Anderen') 2009, har tyske Maren Ade været et af de navne, man holder øje med på den internationale filmscene. Med et særligt blik for livets absurditeter og personer, der på den ene side er helt mærkværdige og på den anden side dybt genkendelige, laver hun ekstremt personlige film. 'Min far Toni Erdmann' er ingen undtagelse. Filmen var i hovedkonkurrencen i Cannes i 2016, hvor den konkurrerede om Guldpalmen og vandt kritikernes pris.

Maren Ade har i et interview med The Hollywood Reporter udtalt, at hun altid begynder med personerne, når hun laver film. I tilfældet 'Min far Toni Erdmann', havde Ade en idé om at skildre forholdet mellem en far og hans datter, der gennem årene er vokset længere længere fra hinanden.

Synopsis

Winfried Conradi (Peter Simonischek) er en pensionsmoden spasmager. Han elsker at drive gæk med alle omkring sig, og så snart lejligheden byder sig, ifører han sig kunstige tænder, fjollede hatte eller parykker og en opdigtet identitet. Om det er som et værn mod virkeligheden eller bare for at underholde står ikke fuldkommen klart i tyske Maren Ades tredje spillefilm. For er der noget, 'Min far Toni Erdmann' ikke er, så er det et entydigt, gennemskueligt værk. Snarere er det en absurd, dybt menneskelig komedie, hvor balancen mellem depressionen og den legende lethed, mellem det kynisk overfladiske og det rørende inderlige konstant vakler.

Winfried bor sammen med sin ældgamle hund Willi i en tysk forstad, hvor selv postbuddet udsættes for hans vanvittige løjer. Winfried er lærer på den lokale folkeskole, hvor han heller ikke kan tøjle sine *pranks*. Privat underviser han lokale unger i klaver, men da den sidste af dem kvitter spilleriet, og Willi langt om længe dør, ved Winfried ikke helt, hvad han skal gøre af sig selv. Efter at have tilbragt alt for kort tid sammen med sin tilknappe datter Ines (Sandra Hüller), der er på lynvisit fra Bukarest, hvor hun arbejder som managementkonsulent, beslutter han sig for at gøre noget for at styrke deres forhold.

Men Winfried er ikke, som fædre er flest, så i stedet for at lave en aftale med sin datter, tropper han – efter et fænomenalt krydsklip fra hans have i Tyskland – uanmeldt og forklædt op i kontorlobbyen på hendes arbejde. Ines aner ikke, hvilket ben hun skal stå på, men af frygt for at tage sig skidt ud på arbejdet, slæber hun faderen med sig. Men Winfried, der er som en elefant i en glasbutik til Ines' glatte drinks møder blandt Bukarests internationale businesselite, nøjes ikke med at agere besøgende far. Så snart han får ordet fortæller han, at han har hyret en reservedatter, fordi Ines aldrig er hjemme. Det er naturligvis for sjov, men den kejtede stemning, der følger Winfried overalt, foruroliger og distancerer hans nervøse datter.

Bedre bliver det ikke, da de er hjemme i hendes anonyme lejlighed, der bærer præg af, at de fleste af hendes timer tilbringes på jobbet. Da Winfried giver hende et ganske særligt osterivejern i fødselsdagsgave er den akavede stemning til at tage at føle på.

Ines føler sig straks bedre tilpas, da hun endelig får bugseret sin spøjse far tilbage til Tyskland. Chokket er derfor til at føle på, da hun samme aften, på en fancy restaurant med sine udstationerede jetset-veninder, bliver budt på champagne af coachen Toni Erdmann - alias faderen i fuldt fastelavnsudstyr. Ines kan ikke ryste ham af sig, og som dagene går insisterer Toni Erdmann, der også agerer tysk ambassadør, at være en del af sin datters hverdag. Men de to bliver ved med at gå fejl af hinanden, indtil Ines i filmens slutning får iværksat alle tiders mest ydmygende teambulding-øvelse og derigennem kommer sin far og måske meningen med livet lidt nærmere.

- Beskriv de tematiske omdrejningspunkter i 'Min far Toni Erdmann'?
- Karakteriser forholdet mellem far og datter. Hvad kendetegner ham og hvad kendetegner hende, og hvorfor går de konstant fejl af hinanden?

Miljøskildringer og generationssammenstød – 'Min far Toni Erdmann' i et sociologisk perspektiv

'Min far Toni Erdmann' handler om et dybt dysfunktionelt forhold mellem en far og hans fremmedgjorte datter. Ines er langt fra Winfried i snart sagt alle livets aspekter. Hun bor i et andet land, har en anden helt anden uddannelse og færdes i helt andre miljøer end sin hippiefar. I hans øjne repræsenterer al den prestige og alle de hektiske forretningsgange, der er på spil i Ines' job, kun et overfladisk blændværk og *business-bullshit*. De to går altså i høj grad fejl af hinanden, fordi de færdes i vidt forskellige miljøer.

- Beskriv den verden, Ines' lever i, og sæt den over for Winfrieds. Hvad kendetegner de respektive miljøer?
- Hvad er det for et Tyskland, Winfried bor i?
- Winfried tvinger med sin klovnede og ofte barnlige opførsel Ines til at være den voksne i deres relation, selvom hun er hans datter. Hvor ses det?
- Sammenstødene er også aldersbetingede. Kan man med sociologer (som eksempelvis Thomas Ziehe og Anthony Giddens) tale om, at Winfried ikke forstår den senmoderne virkelighed, som Ines' lever i? Find eksempler på den påstand i filmen.
- Vi menneskers sociale færden er i høj grad bundet op på faste ritualer og bestemte omgangsformer, som gør, at vi ikke falder helt udenfor. Nogle normer vi pejler efter, så det ikke bliver alt for akavet. Alle de normer og ritualer overskrides imidlertid i 'Min far Toni Erdmann', for Winfried er alt andet end interesseret i at passe ind. Som når han optræder som international coach eller får Ines til at synge en inderlig udgave af Whitney Houstons 'The Greatest Love of All'. Hvilken effekt har det i filmen?
- "Er du et rigtigt menneske?" spørger Winfried sin datter, som han ikke kan genkende i den blankpolerede outsourcing-branchen, mens hendes chef rosende omtaler hende som et nådesløst dyr. Har Ines, der heller ikke kan forklare sin far, om hun er lykkelig, ofret sin menneskelighed på professionalismens alter? Og fremgår det af filmen, hvad hun tænker om sig selv?

Den absurde komedie

Humoren er en narrativ drivkraft i 'Min far Toni Erdmann', og Ade er kompromisløs i sin afsøgning af det absurde og det pinlige. Lange øjeblikke både dødsens pinlige og hjerteskræende inderlige. 'Min far Toni Erdmann' er kuleskør deadpan, men Ade trækker filmens spilletid og lader os ikke få latterens umiddelbart rensende forløsning, men låser i stedet sit publikum fast i et filmisk jerngreb, hvor pinlighederne bare bliver ved og ved og dermed paradoksalt nok overskrider det pinlige og bliver noget andet.

- Slå ned på punkter i filmen, hvor det pinlige og det rørende går hånd i hånd.
- Hvilken effekt har de pinlige optrin på os som publikum?
- Hvordan skal vi forstå scenen, hvor Ines er nøgen og Winfried er klædt ud som en stort pelset monster?
- Minder humoren i 'Min far Toni Erdmann' om andre film eller er den helt sin egen? Argumentér.

Art film som genre

Mange (især mainstream-) spillefilm kan kategoriseres inden for nogle generiske genreformler. Vi ved, hvad vi skal se, hvis en film kategoriseres som en western, og vi ved, at det er noget radikalt anderledes end eksempelvis en romantisk komedie. Hver genre skal helst opfylde nogle bestemte æstetiske og tematiske forventninger hos publikum, så den givne genre konstant bekræfter sin egen formel.

Men der er selvfølgelig også film, der stikker ud. Eksempelvis 'Min far' Toni Erdmann' der er så langt fra en genrefilm, som man kan komme. Man kunne argumentere for, at den indeholder elementer af komedie, men det vil være begrænsende blot at kalde den en komedie. For der er noget andet og mere på spil.

Man kunne argumentere for, at 'Min far' Toni Erdmann' er en såkaldt *art film*. Art film eller *art cinema* blev identificeret som bølge i årene efter anden verdenskrig og kendetegner overordnet en filmstil, hvor der dvæles ved æstetikken og ved ting, der tilsyneladende er unødvendige for den kronologiske handling.

- Hvad kendetegner 'Min far' Toni Erdmann' stilistisk? Hvordan er den filmet? Hvordan fungerer klipningen?
- Læs David Bordwells kanoniserede essay om art film, 'Art Cinema As a Mode of Film Practice' (ligger blandt andet her: <http://academic.uprm.edu/mleonard/theorydocs/readings/Bordwell.pdf>) og prøv at analysere 'Min far' Toni Erdmann' i den sammenhæng.